

Nekaj prijetnih spominov s Stare Save

Na Stari Savi sem kot otrok živel od 1934 do 1937, in sicer v zidani baraki, imenovani »kantina«, blizu kapelice in mostu, pod katerim je tekla voda – rekli smo rake. Živel sem pri starih starših. Ko sta leta 1937 zgradila hišo, sem se z njima preselil na Čopovo ulico v Kurjo vas. Hiša in ime ulice še obstoji. Mislim, da se je med drugo

Stavba kantine
okoli leta 1940.
(GMJ)

svetovno vojno ulica imenovala Dürergasse. Zvečer so morala biti okna zatemnjena zaradi letalskih alarmov oziroma preletov angleških letal. Stara mama mi je vsak večer rekla: »Dej firnk dol spust !«. Včasih smo pozabili. Sta pa vsak večer dva nemška vojaka patroljirala po ulicah in če je bilo kje svetlo, sta metala na okno pesek in vpila »Frdunklung mahen !«.

Moja starša sta z bratoma Borisom in mlajšim Janezom stanovala v Gostinčarjevi hiši spodaj (trgovec, imel je 3 hiše), približno 50 cm pod nivojem dvorišča. V tej hiši je bilo 5 strank. Moji starši z bratoma, v prvem nadstropju družini Weber in Perjevič,

spodaj še čevljar Rev, čisto na vrhu pa dve dekleti in pozneje Korenov Slavko iz družine Korenovih, ki so bili sosedge.

Med drugo svetovno vojno, ko sem že znal in upal sam iti iz Kurje vasi na Staro Savo, smo se sestajali z bratoma in sosedovimi fanti kratkohlačniki, Stenovec Lado, Kavčič Sašo, Gasar Robert, in se šli v Hrenovci »ravbarje in žandarje«. Iz lesa smo naredili sablje in se včasih pošteno »sklofali«. To so bila najprijetnejša leta igre in življenja, povsem nedolžna.

Nazaj v Kurjo vas sem šel skoraj vedno čez most pri Vrhunčevi hiši (mlinu) dol do Save. Če je bila plitva, po kamnih na drugo stran, po stezi in gmajni na vrh in si bil v Kurji vasi, le starši tega niso smeli vedeti.

Po koncu druge svetovne vojne nas je brate ata vpisal v glasbeno šolo; z bratom Borisom sva igrala violino, najmlajši Janez pa klavir in pozneje havajsko kitaro. Učil ga je Ivko Kodrič. On je odlično igral havajko, mene je učil tudi navadno kitaro, malo pa ata, ki je tudi igral kitaro.

Družina Weber je verjetno prišla iz Avstrije, ker mama ni znala veliko slovensko. Stanovali so v prvem nadstropju nad mojimi starši. Njihov sin Ludvig je bil odličen pianist in eden izmed organizatorjev salonskega orkestra. Z mojim očetom sta delala kot kovinostrugarja v železarni. Po očetovem pripovedovanju so igrali v Črnem konzumu in Krekovem domu razne spevoigre in operete kot Grofica Marica, Fedora,

Kokošinkov družinski orkester »šramel«.

(L. Kokošinek)

Pri belem konjičku in mnogo drugih. Ludvig Weber je večino notnega materiala

prinesel iz Avstrije. Moram omeniti, da je pri tem malem ansamblu igral violino tudi moj poznejši tast Miha Černe in Zvezdov Korel imenovan Gajgo (iz nemščine popačenka geige-violina).

Po letu 1950 pa je Ludvig Weber začel tudi za naju z bratom pisati oziroma prepisovati skladbe iz operet in druge, predvsem zelo znane in prijetne za ušesa. Zato sem večkrat na teden hodil na Staro Savo (moj drugi dom) igrat. Ata je igral kitaro.

Pri tem moram omeniti še dva posebna veseljaka, tudi muzikanta, in sicer:

Iz Zaštreke, kot smo pravili naselju (sedaj Tomšičeva ulica), je k nam prihajal g. Markizeti Tonček imenovan Šubert (po skladatelju). Igral je harmoniko. Drugi pa je stanoval v Ruardovi graščini - Tonček Razingar. Imel je dve imeni: Volarjev Tonček, ker je njegov oče imel vola, s katerim je fural rudo za železarno, drugo ime pa je bilo Jergenson, po materi Jeri. Igral je kontrabas. Veliko smo špilali skupaj. Takrat je bila navada, da smo hodili k znancem in prijateljem na predvečer godu »ofirat«. Večinoma se je praznoval god ali »imendan«. Pri nas rojstnih dni nismo poznali ali praznovali. Igrali smo cele noči. Spomnim se nekega praznovanja. Bilo je že precej po polnoči, ko je Šubert vzel v roke »šeflo« (zajemalko), nalil notri vino, ročaj prislonil k ušesu kot telefon in rekel, da mora ženi telefonirati, če je vino užitno. To je ponovil večkrat. Za božič smo igrali v savski cerkvi na koru. Tudi če je bila poroka s Stare Save, smo igrali v cerkvi.

Pred savsko cerkvijo ob poroki
Irene Šolar in Tončka Gluharja leta 1950.

(0 809)

Pa še zanimivost o Jergensonu. Takrat so bile vsako soboto in nedeljo veselice pri Belčjanu v hotelu v Rovtih, sedaj Planina pod Golico. Avtomobilski prevozi so bili zelo redki. Po neki veselici so se proti jutru vračali domov. Takrat so bile zime radodarne s snegom. Ker se Jergensonu ni dalo nesti basa, ga je dal na tla, ga zajahal in se

spustil po snegu navzdol. Do prvega ovinka je še šlo, potem pa bas naravnost med drevesa, Tonček pa na drugo stran. Seveda so od basa ostale le strune. Takrat smo nehali skupaj igrati.

Spomnim se, kako sva šla s Kodričevim Ivkom v Podmežaklo na ohcet igrat. Nazaj grede sva se ustavila pod oknom mojega tedanjega dekleta (zdaj žene). Igrala sva pod oknom eno, dve, tri podoknice, a okno se ni odprlo. Potem sva šla k Jernejčku. Samo enkrat sva zaigrala, pa se je okno takoj odprlo. Naslednji dan sva izvedela, da je v sobi, pod katero sva igrala, spal ata.

Veselo je bilo tudi za praznike. Tako so za Miklavža parkeljni čakali dekleta in če so jih dobili, so jih zmetali v korito. Tako so se bale, da si niso upale ven.

Za veliko noč so dekleta dajale pirhe fantom. Ti so jim dajali darila na Jožefov sejem, a le, če so dobili pirhe.

Zelo poznane so bile veselice v Gorjah. In sta se moj ata ter Ludvig zmisliła, da bi naredili napravo »za denar delat«, kot sta rekla. Naredili so škatlo, podobno mali skrinji. Notri so bili trije valji, ki so se vrteli eden v levo, drugi v desno, na zunanji spodnji strani pa je bila odprtina, v katero so dali prazen papir v obliki bankovcev. Na drugi zgornji strani je bila enaka odprtina. Noter so že prej dali prave bankovce. V sredini je bila ročica - vinta. Na eni veselic v Gorjah pravi ata birtu (krčmarju), ko jim je zmanjkalo denarja, naj malo počaka, da ga bodo takoj naredili. Dajo to mašino na mizo, na eni strani noter pripravljen papir, zavrtijo ročico in na drugi strani pride ven pravi bankovec. Ko lastnik oz. birt to vidi, takoj pošlje po orožnike (bila je še kraljevina), ki pa so jih že prej obvestili, v čem je štos. Orožnik pride, vse pregleda in reče birtu, da lahko vzame denar, ker je pravi in da lahko še naprej delajo.

To so bile takrat nedolžne zabave. Podobnih zgodb bi lahko nekaj še opisal.